

LA ESQUELLA DE LA TORRATX

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMAN

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

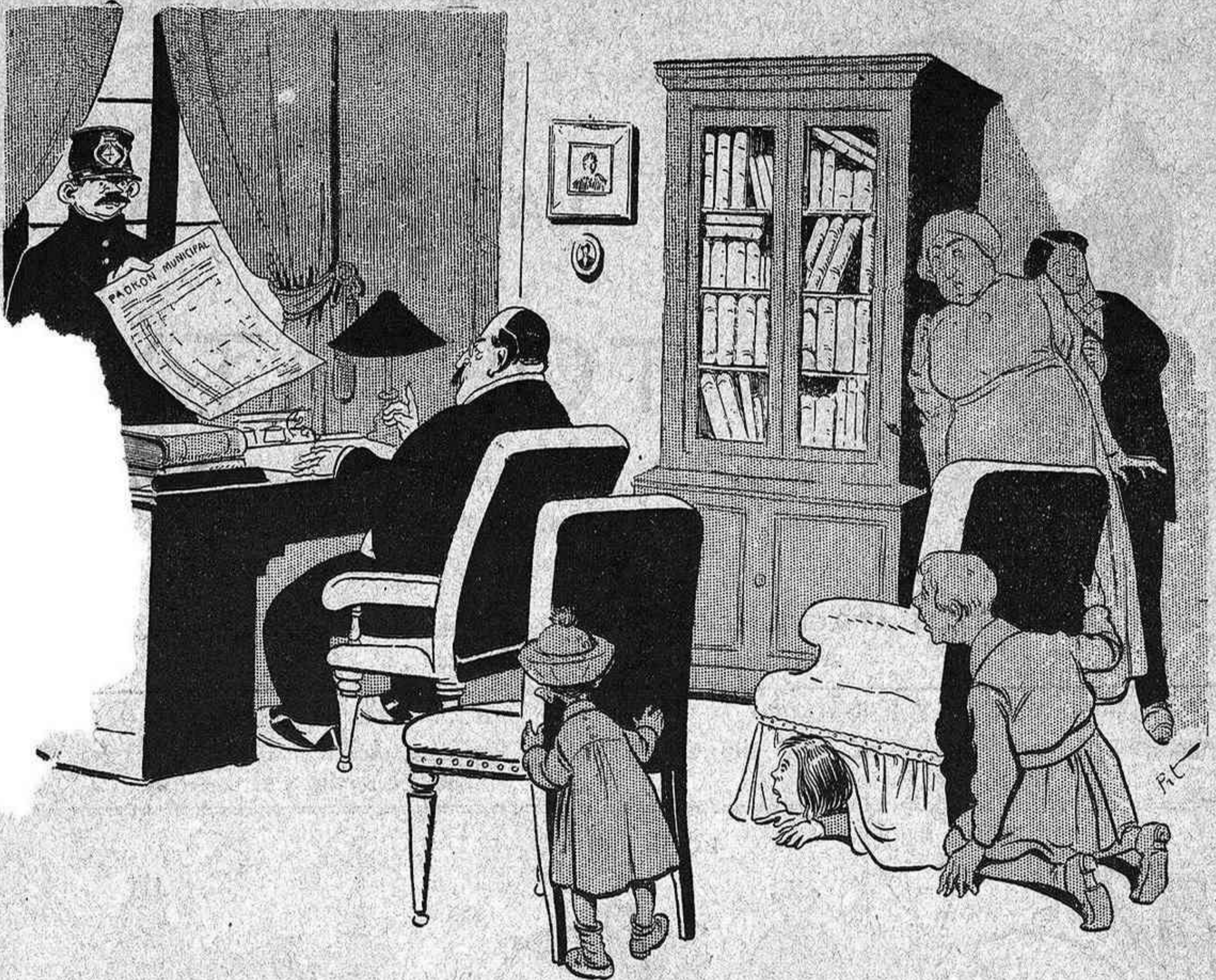
PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetes
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LO DEL DIA

— ¡Visca la gracia, noyal... Tú fas alló que deya aquell diari de Madrit. ¡Estás sembrant Barcelona de sal!

LAS OCULTACIONES DEL CENS

—Si son molts de familia, prengui aquesta fulla gran pera extendre el padró.
—Gracias... Afortunadament soch jo sol.

CRONICA

QUAN cau un xáfeh dels forts no hi valen paraguas ni xubasqueros: el que va més previngut se mulla, que si no arreplega de ple 'l raig espés de l' aygua, ningú 'l lliura dels esquitxos.

Vents de ponent han acumulat damunt de Barcelona espesas núvoladas plenas de vapor aquós, que descarregan sense parar sobre la premsa periódica, la *Cendrosa*, la *Venta-fochs* de la rondalla. Tal com els pobres pagesos, afligits per la seca, apelan al recurs de las *rogativas*, clamant al cel pera que ploqui, nosaltres, els periodistas, hauríam de ferne suplicant que s' assereni, que 's desfassin els núvols, que brilli 'l sol de la justícia, ó tan sisquera la serena claror de l' equitat.

Ja diuen que, probablement, dintre de poch, ens deixarán fer un *meeting* en demanda de que siga alsada la suspensió de garantías, causa de qu' estiguem sempre ab l' aygua al coll; pero mentres tant va plovent, va plovent sempre, y lo qu' es pitjor de tot: va plovent sobre mullat. Sí, senyors: plouhen denuncias á granell. No sé si hi ha un sol periódich que s' haja lliurat de la furia denunciadora: dels més atrevits als més sensats, tots hem agafat la passa... tots som cassos... Y lo pitjor per algún company es que l' han portat á purgar quarentena en l' Hospital celular del carrer d' Enna, en l' edifici de

planta d' estrella... ¡y de ben mala estrella certament, pels infelissos que 's troban arrapats en algún dels tentáculos de aquell pop de pedra!

Nosaltres mateixos denunciats fa alguns días, estém avuy processats, y processats en tota regla. ¿Per quin motiu? Per un dibuix que figura en la página 15 del número del 5 de janer dedicat á ressenyar els successos y las ocurrencias del any anterior. ¿Qui havia de imaginar que al reproduhir gráficamente un fet del any, sense comentaris ni malicia de cap mena, un fet que no podíam ometre com á fidels cronistas, anavam á incorre en transgressió de la ley? Se tracta del succés ocorregut davant de *La Veu de Catalunya* la nit del 25 de novembre, y pel mer fet de consignarlo en una nota gráfica, se 'ns imputa la comissió del delictes de injurias al Ejército.

No volém entrar en el fons de la qüestió. Quan arribi l' hora de ventilarla, podrém dir que 'l delictes que se 'ns atribuheix (si es que pugui ser considerada com á delictes la reproducció gráfica y ajustada á la veritat de un succés històric) no hem sapigut trobarlo consignat dintre del vigent Códich Penal. Per aixó, porque no hi figura, es, sens dupte, que s' haurá fet la ley especial, pendent de discussió en las Corts. Existirá aquest delictes quan aqueixa ley especial sigui vigent... pero avuy... En fi, quan arribi l' hora, ja ho discutirém.

Pero ¿per qué de la mateixa manera qu' es processada *LA ESQUELLA DE LA TORRATXA*, no ho han sigut ja tots els periódichs que varen relatar aquella ocurrencia, es á dir: tots els periódichs d' Espanya?

Ab menos mala intenció que nosaltres de segur que no n' hi haurá un sol que ho haja fet. Y no obstant, únicament á LA ESQUELLA li volen fer pagar la festa... com si 'l succés del 25 de novembre no hagués ocorregut... com si siguéss una invenció nostra.

¿Y per qué 'ns hem hagut de mullar no més nosaltres y 'ls demés quedar en sech?

—Senzillament: perque á Barcelona plou... y al resto d' Espanya está seré.

* * *

L' altre día, 'l diputat republicá Sr. Salvatella, interpelava al ministre sobre aquest particular... y ab tant com va dir el jove y simpátich representant del districte de Figueras, no va dir encare tot lo que podia.

Perque es el cas que mentres la premsa de Barcelona permanece lligada de mans y tapada de boca, sense amparo ni resguard sota 'l xáfeh de las denuncias, alguns periódichs de Madrid aprofitan l' ocasió pera dirigir contra Catalunya 'ls ultratjes més insensats y las amenassas més estúpidas.

N' hi ha que voldrían arrencarnos l' ánima ab la llengua, *castellanisant* á viva forsa á Catalunya. Com si siguéss possible, ni á viva forsa, desnaturalisar á un poble.

N' hi ha que sostenen que no anirá bé la nació espanyola, fins y á tant que s' envihi á Catalunya un nou *Conde de España* que la doblegui per medi del terror.

Y per si la *castellanisació* violent no surgeix efecte, y 'l nou *Conde de España* 's cansa de tiranisar, queda un medi encare més expedit pera sortir del pas. Aquest medi consisteix senzillament en arrasar á Catalunya y sembrarla de sal. Ja veuen si es *salat*.

Jo ja me la veig completament arrasada, desde 'l Pirineu fins al Cénia; desde 'l Ribagorzana y 'l Cinca fins al mar; convertits els pobles en informes pilots de runas, y els camps cuberts de sal, sense un arbre, ni un matoll, ni un trist brí d' herba. Pero aixís y tot será precis fer una petita excepció, respectant un edifici, un establiment, que quedi pera mostra y s' utilisi en bé de la nació.

Sí, senyor, arrasis tot Catalunya; pero deixis en peu sisquera 'l Manicomí de Sant Boy. Allá mereixen ser conduhits els autors d' aquests deliris uniformistas. Sería una viva llástima que ab sos afanys arrasadors se quedessin sense alberch.

Aixó hauría hagut de dir el Sr. Salvatella, quan el ministre de la Governació va limitarse á lamentar que hi hagués periódichs que aixís s' expressessin, reconeixent de passada que 'l govern no tenia medis legals pera prohibir la seva publicació, ni per impedir la seva propaganda.

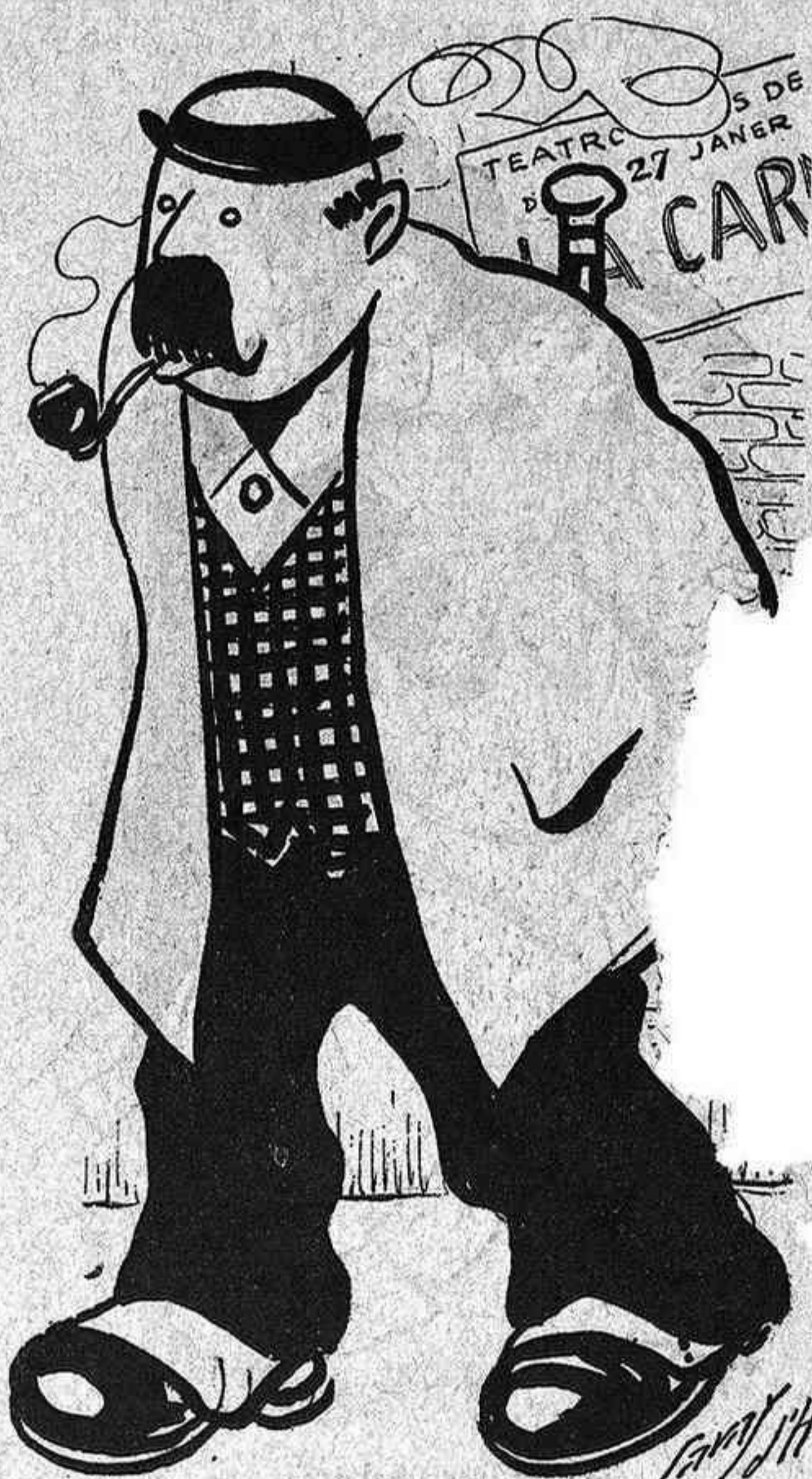
Un se queda convertit en estatua de sal, com la muller de Loth, al escoltar las afirmacions del ministre. Casi exclamaríam: —¡Benehida la llibertat sense límits ni restriccions, que porta en sí mateixa la sanció ab el despreci públich contra totas las insanitats, si aqueixa llibertat la poguessim disfrutar per un igual tots els espanyols!

Pero ja ho havém dit avants: mentres á Barcelona plou, á Madrid está seré.

Y aquest govern que troba medis legals pera processar á LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, considerant que ha comés el delicte de injurias al exércit, publicant una nota gráfica de un dels principals successos de l' any, no troba aquests medis pera reprimir excessos de llenguatje, qu' entranyan un atach monstruós á la patria y una ofensa indigna á la forsa armada, conforme vaig á demostrar en breus paraulas de acusació.

* * *

FILOSOFANT

—No sé qué volen dir ab aixó del element militar y el civil. Com si 'ls civils no ho fossin de militars...

MATEMÁTICAS DE CARRER

—Ya t' hi trobat cuatro veces borracho. Si t' hi vuelvo á trovar otra vez...
—Serán cinco ¿veritat?

REVISTA DE TEATROS
AL PRINCIPAL

«Els Tres tambors.»

Catalá 'm sento, y com á catalá espanyol, y en el mateix cas se troban la inmensa majoria per no dir la totalitat dels meus paisans. Y encare que no sigués aixís ningú negará que Catalunya forma part integrant d' Espanya, constituhint un dels membres més sans y vigorosos de la nació espanyola, un membre útil y completament *inapuntable*.

Donchs bé, atacar á Catalunya es atacar á Espa-

nya. Inferir agravis á la terra catalana es inferirlos á la patria espanyola. Catalunya es inseparable d' Espanya, com ho es un membre que formi part integrant del cos humá. Y aixís com se castiga al que lessiona qualsevol dels membres de un individu, considerant que ha lessionat al individu en tota la seva integritat, aixís també se fa digne de cástich el que ofén á una part de la nació, ofenent per aquest mer fet á la nació entera.

¿Cóm s' explica, donchs, la impunitat en que 's deixa als autors de aquests delictes contra la patria? ¿Es, tal vegada, que 's considera útil y encaminada á un fi preconcebut la seva acció exasperadora contra un poble digne y honrat? ¿Es que aqueix separatisme que no existeix aquí, tracta algú d' atiarlo desde enllá del Ebro, pera justificar després la mala obra del odi y del despotisme?

Aixó es lo que hauria hagut d' explicar el ministre, clarament, categóricament, sense embuts, ni subterfugis.

Respecte á las ofensas al exércit, son també evidents, desde 'l punt que 'ls periódichs que demanan la *castellanisació*, per forsa, de Catalunya, l' envió á Barcelona de un nou *Conde de España* y l' arrasament y la sembrada de sal de la nostra terra, ostentan títuls militars. Un d' ells, el més furios, s' anomena *El Ejército y la Armada*. Y encare que 'l ministre ha dit que no eran representació de la forsa pública, ab aquesta aclaració mateixa ha revelat que aquellas publicacions usurpan el nom ó 'l títul de unas institucions, que ni per broma poden ferse responsables de las sevas bojerias.

¿Y quina major ofensa que aqueixa usurpació empleada com aquells periódichs l' emplean se pot inferir al verdader exércit?

¿No es més grave aixó que publicar una senzilla é inofensiva nova gráfica de un succés del any, lo que ha valgut á LA ESQUELLA una denuncia y un processament?...

No hem de dir res més per avuy. Que l' opinió pública jutji.

En quant al govern, li repetim ab Temístocles: «Pega; pero escolta.»

Ens podrá doblegar á garrotadas de cego; pero 'ns haurá de sentir.

P. DEL O.

L' IDEAL DE LA COMPANYÍA DEL TRANVÍA

Cóm voldria veure la Rambla.

INSTANTÁNEAS

Ser rich, bona cosa;
ser sabi, millor;
pero á richs y sabis
guanyarán els bons.

Mal-ffa't de quí no 's ffa,
per sistema de ningú,
com d' aquell que no té *idea*
ni partit may coneguts.

A totas horas
parlas de lleys?...
Senyal que jugas
de mala fé.

Qui vulga servirte
tot' hora de franch,
ó no 't serveix gayre
ó 't vol enganyar.

A pesar de lo que digan
la petulancia y l' orgull,
sols devém fer barretadas
al talent y á la virtut.

Imatge cabal y certa
del que no pot treballar
es un rellotje qu' estiga,
tenint prou corda, parat.

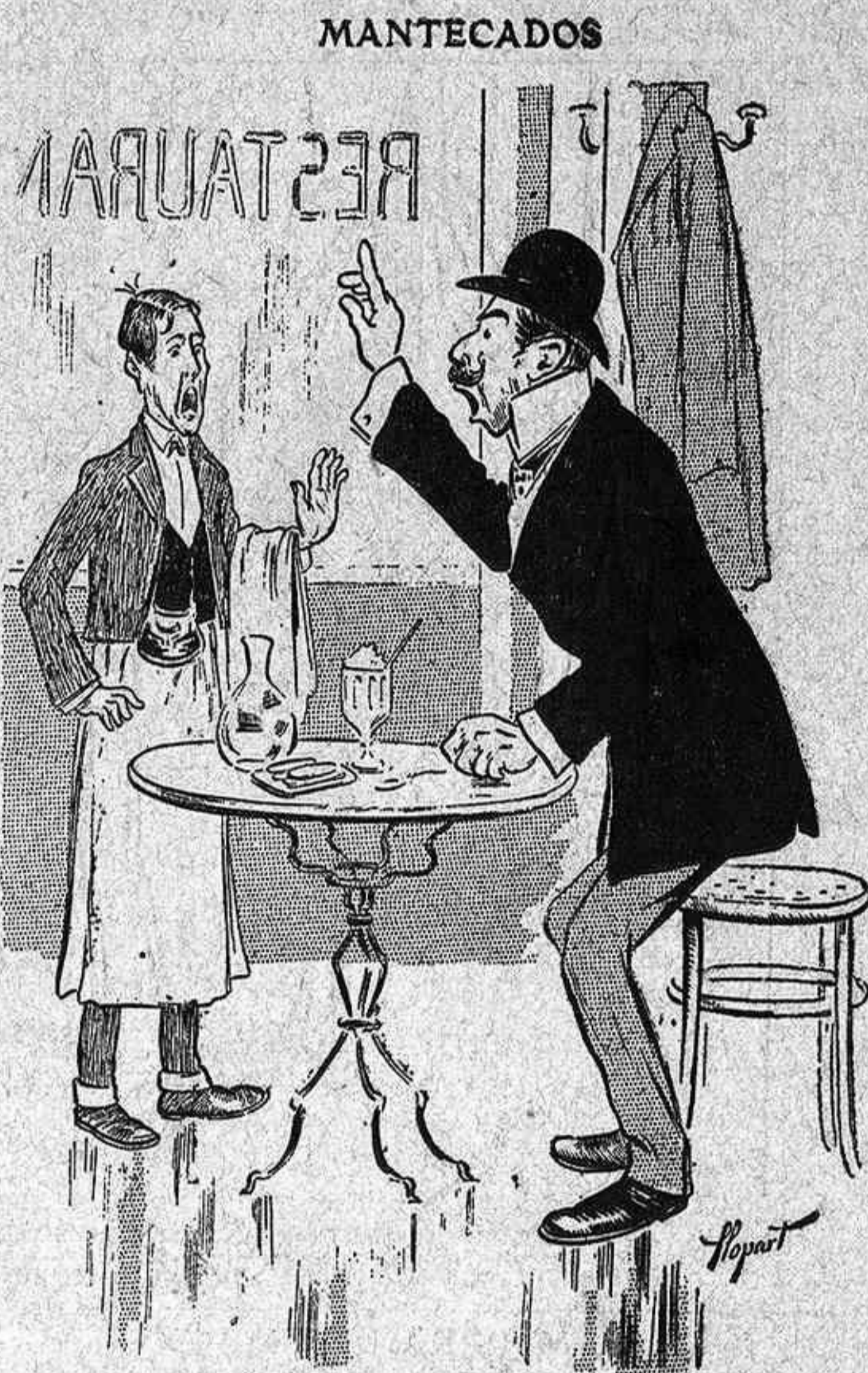
Trafica y rastreja
quí no té talent,
igual que s' arramba
l' ase raconer.

J. BAUCELLS PRAT

AMOR Y DIPLOMACIA

EMILIA, joveneta d' una vintena d' anys, dotada
d' un eminent esperit práctic; criada de
DONYA PEPA, senyora de molt bons sentiments y
enamorada dels principis d' ordre.

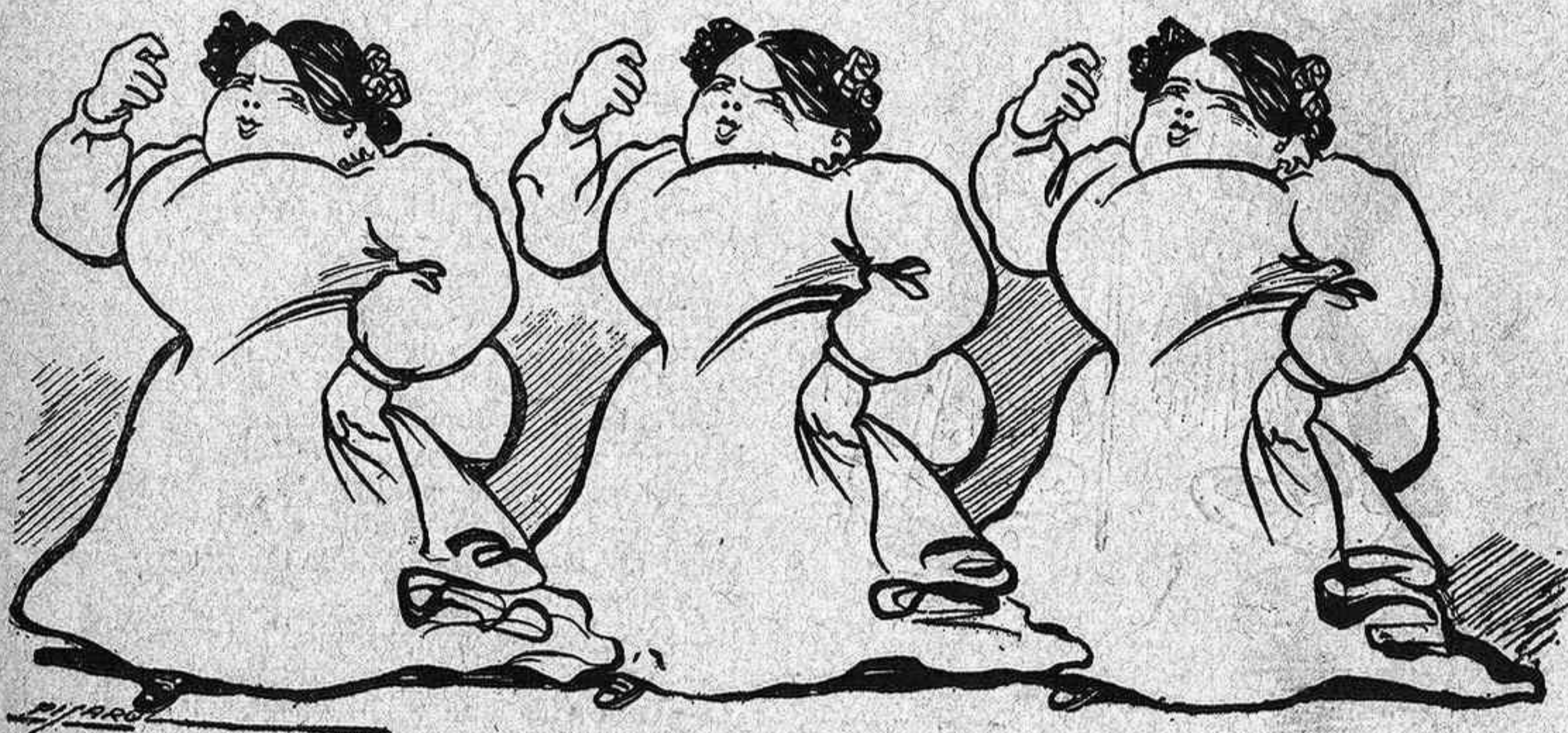

—¡Cóm! ¿El mateix preu que al estiu?
—¡Y donchs!
—¿Pero ab la nevada d' aquest día no s' han emba-
ratit?

La criada, agafantse melindrosament una punta
del davantal, emprén á la mestressa.

—Senyora...
—¿Qué succeheix?
—Voldria demanarli un favor.
—Demánal, dona.
—Es que no goso. M' agrada tan poch abusar de
la seva bondat...

LA CANSÓ D' AVUY

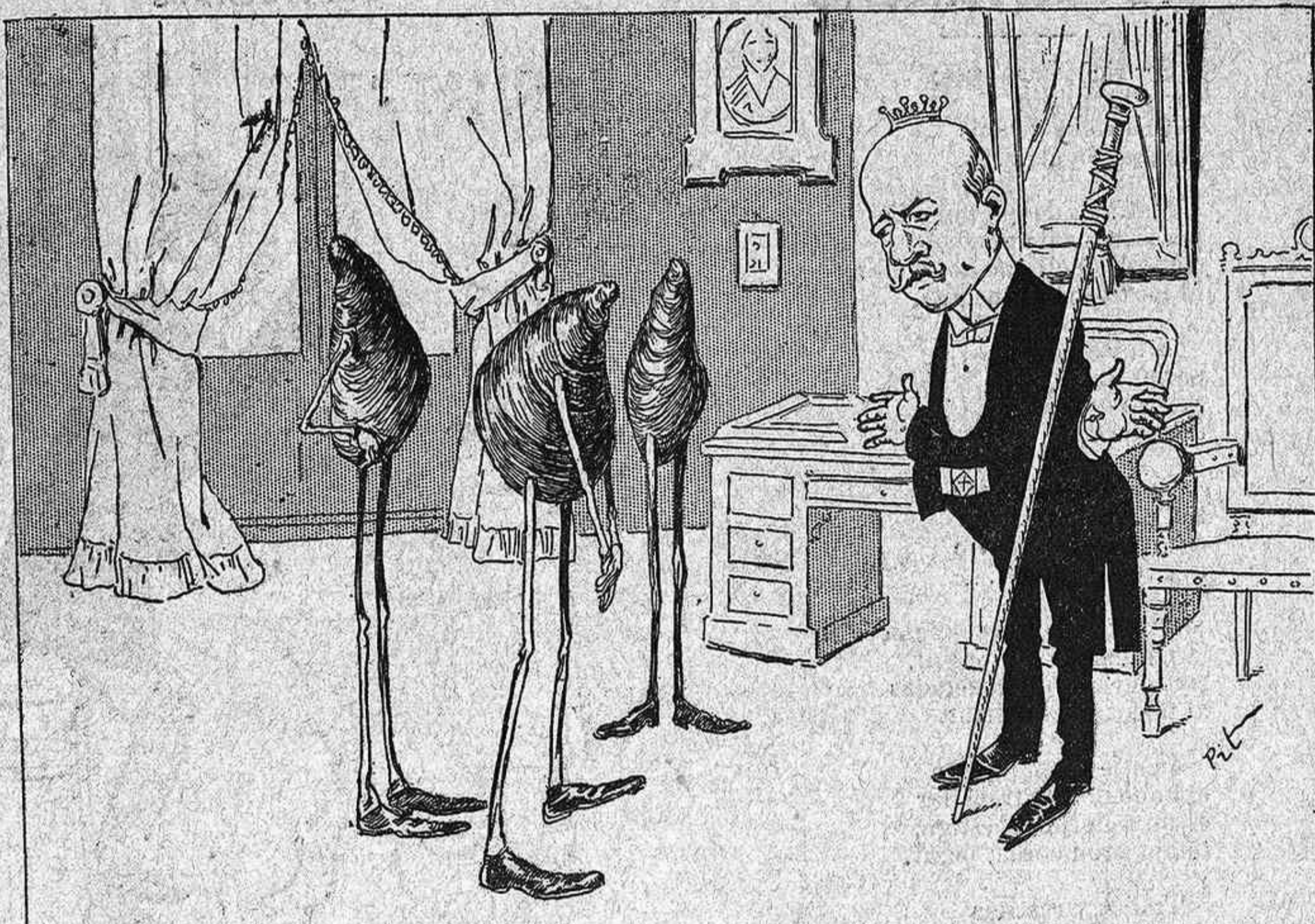

¡La gordal

¡La gordal

¡La gordal

LA QÜESTIÓ DELS MUSCLOS

—¿De modo que ni sent estrangers podém ser venuts al mercat?
—Jo crech que menos, perque pera menjarlos, primer els hauríam de traduhir.

AMPURDANESOS

EMPORIUM

—No 'm desagrada aquesta ópera; pero per mí té un gran defecte.

—¿Quin?

—No hí ballan la sardana.

—Molt bé está aquest llenguatge en boca d'una doméstica. De totas maneras, digas.

—Desitjaría que de set á vuyt me deixés baixar una mica al carrer.

—¿Cada día?

—Cada nit, perque, com observaré la senyora, de set á vuyt es ja vespre.

—¿Y 's pot saber quín es l' objecte d' aquestas... baixadas?

—¡Ay!...

—No parlis més. Negocis del cor ¿veritat?

—La penetració de la senyora es tan gran com la seva benevolensa.

—¿Y qui es ell?

—Un galán jove, fadrí ebanista y molt decent.

—Ves, baixa en bon' hora y que tot sigui per la teva felicitat.—

Vuyt días després d' aquesta breu conferencia, la Emilia, tornantse á agafar la mateixa punta del mateix davantal, emprén altra vegada á donya Pepa.

—Senyora...

—Digas.

—Si fos tan amable que 'm fes el favor que vull demanarli...

—¿De qué 's tracta?

—Hauría de tenir la bondat, entre quatre y cinch, de deixarme baixar una mica al carrer.

—¿Cada vespre?

—Cada tarde, donchs á n' aquest temps el sol no 's pon ja fins que han tocat las cinch.

—En resúm, que cambias l' hora del festeig...

—No senyora, no cambió res. No faig més que afegir un' altra hora á la que tan generosament me té ja concedida.

—¿Y entre set y vuyt també baixarás?

—Si vosté té la magnanimitat de no oposars'hi...

—¡Cóm vols que m' hi oposi, tractantse de tú!... Unicament te faré observar que dugas horas diarias d' aixó... potser son massa.

Alpau

—¡Ay, senyora! No 's pot jutjar un assumpto sense coneixe'l. ¡Si jo pogués obrirli 'l cor!...

—Vés, no vull violar el secret del *sumari*... ¿Desitjas tenir un' hora més? Concedida.

—No esperava menos de la generositat de la senyora.—

Aquella mateixa tarde, *estreno* de la nova hora demanada per la Emilia: mentres ella es á baix, se li ocorreix á donya Pepa sortir al balcó pera veure quina mena de subjecte es el galán que tan seriament sembla haver trastornat el cervell de la bella criada.

Treu el cap, explora el carrer ab sa viva mirada escrutadora, y ¿qué veu? La Emilia l' ha enganyada: l' home que ab ella enrahona no es un fadrí ebanista; es un artiller, alt com un Sant Pau y ben plantat com un *lansquenet* dels tercis de Flandes.

—¡Embustera, falsa, traydora!...—pensa donya Pepa, esperant ab impaciencia que la donzella torni á pujar per' avergonyirla sense pietat ni misericordia.

Arriba per fi el moment desitjat.

—¿Ja s' ha acabat la conversa?—li pregunta, sense donar apenas temps á la Emilia pera tancar la porta.

—Sí, senyora. Ara, fins á las set.

—¿Ab l' ebanista?

—¿Donchs ab qui?

—Podría ser que tornessis á baixar pel militar...

—¡Ah! ¿Que m' ha vist?

—¡Sí, comedianta!... T' he vist y he comprés fins ahont arriba la teva frescura. ¿Aixís jugas ab mí? ¿Aixís menteixes á la que ab tantas bondats te distingueix?

—Senyora, jo no menteixo ni jugo.

—¿No vas dirme que enrahonavas ab un fadrí ebanista?

—Sí, senyora: de set á vuyt.

—¿Y donchs, aquest soldat?

—Es el de quatre á cinch. Per xó necessito dugas horas distintas: una pera cada galán.

—M' admira 'l teu aplom. ¿A quin vols tú?

—Tant se me 'n dona l' un com l' altre.

—Pero es impossible que ab tots dos hi vajas ab bon fi.

—S' equivoca: ab bon fi vaig ab tots dos.

—¿Donchs per qué no 'n deixas un?

—Aixó es lo que penso fer... quan s' hajin aclarit las circunstancias. Si en el plet de las jurisdiccions triunfa l' element civil, me quedaré ab l' ebanista; si guanya l' element militar, será l' meu promés l' artiller.—

Al sentir aquesta inesperada revelació, á donya Pepa els ulls li espurnejan d' alegría.

—¡Oh criada sabia y previsor!—exclama fonsament conmoguda:—¡Vina als meus brassos!

Y ab una apretada forta y carinyosa, aproba la sensata diplomacia de la gentil donzella.

A. MARCH

La qüestió del día

DIÁLECH BILINGÜE

—¿Dónde va con la galleda ahora, señora Mercé?

—Vaya una pregunta, *Xanxas*, pues, á tirar al carrer aquestas escombrarias que ara del meu pis he tret.

—¿No sabe que no se puede tirar basura, mujer?

Aguarde usted al basurero, que se las recojerá él.

—Si esperés á l' escombrayre, ben segur que á l' any que vé á aquesta hora las tindría dalt al pis de cos present.

—A mí no me importa eso.

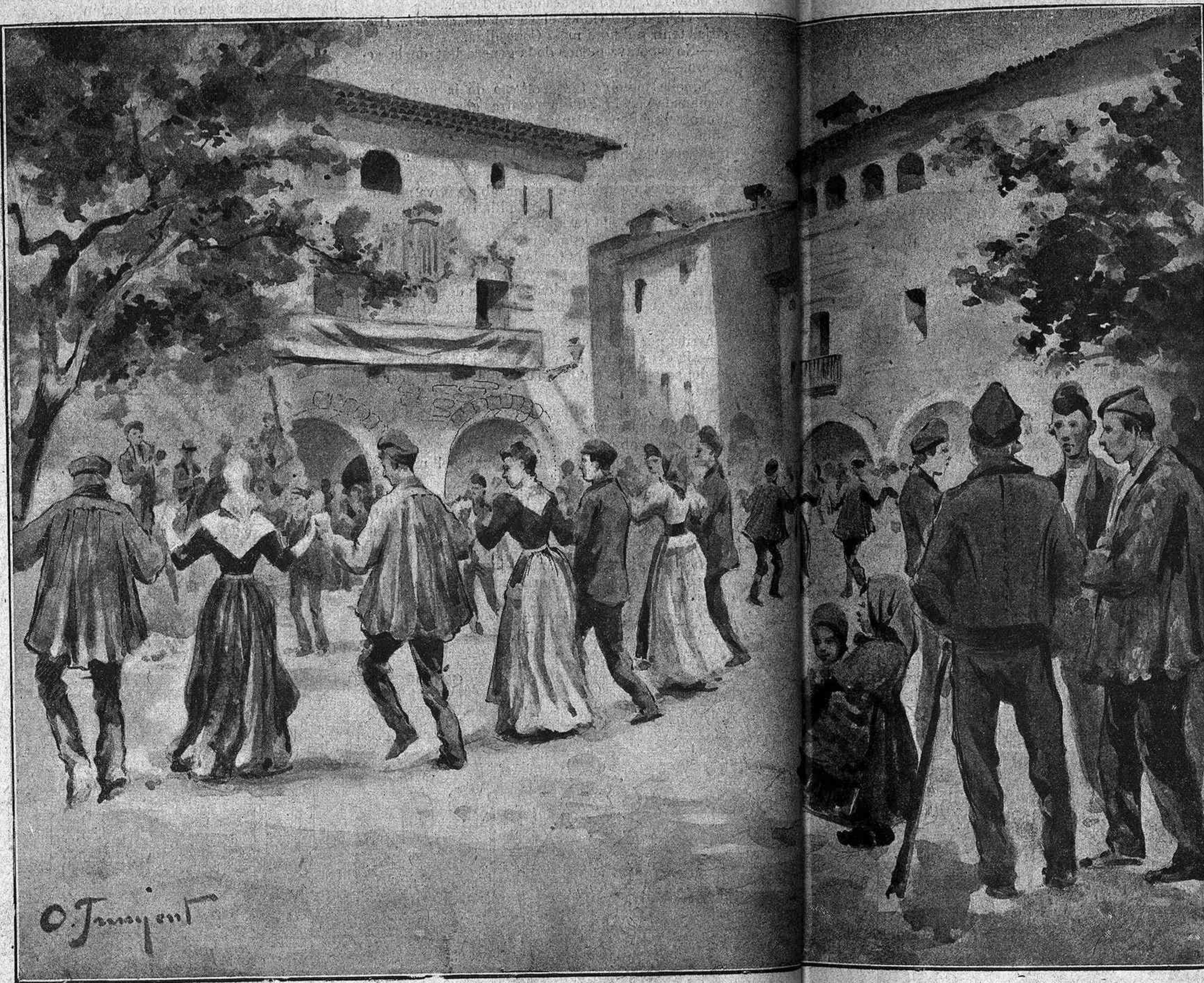
QUÁDROS DEL ENSANXE

—Guardia, ¿cóm es que per tot arreu hi ha tants adoquins?

—Pues, verá V. Es porque aquí, lo que más abunda es eso... los adoquines.

BALLS CATALANS

La Sardana

—A mí sí.—Pues oiga usted: ¿quiere incurrir en la multa? —¿Quina multa?—No sé bien todavía á cuanto alcanza... —¿Es á dir que no podrém baixar las escombrarias com fins ara á n' el carrer baix pena de pagar multa? —No, señora, no; oiga usted con mucha calma; els ediles que hay en nuestro *Achuntament*

hace días que redactan un extenso reglament, para fijarse las horas de pasar á recoger la basura á domicilio, y quien las eche al carrer pues incurrirá en la multa que se ordene.—¡Je! ¡Je! ¡Je! —No se ría usted, no es guassa cuanto ahora le voy dihent, pues diez y nueve discursos

sembla un caloyo novíssim en lloch de sè un soldat vell del *ofici*.—No la entiendo. —¿Encare vol fé 'l pagés? —Déjese de circunloquios y á ver si nos entendém. —Prou que 'ns entendrém ¡macatxol! Més que 'ls moros al Congrés d' Algeciras. Veurá, escolti, que ab un mot acabaré: ¿No ha reparat cada volta qu' entran al Ajuntament regidors nous que 's proposan fins tocá 'l cel ab las dents? Uns volen fé omplir la caixa municipal de diners; altres descobrir xanxullos que á n' els consums s' están fent, y 'ls més per fé anar las cosas de l' inrevés á l' ifdret; y al fi, ¿qué n resulta? digui: que allá als dos mesos ó tres no 's recordan dels projectes ni d' aná á sessió molts d' ells, y tots els seus grans propósitos que tenen per l' interés de la ciutat, ¿ahont se quedan? al cap-de-vall del tinter. —Me ha dejado convencido. Tiene usted razón, Mercé. —Y en quant á aixó que ara intentan de deixar els carrers nets de bruticia, no s' ho cregui fins que ho vegi. Passi-ho-bé.

FÉLIX CANA

Cambis de temperatura

I

15 de Janer.
Temps primaveral. El Sol, sense arribar á cremar, escampa un suau caloret que reanima 'l cos y ompla l' esperit de sana alegría.

El pobre Llátzer passeja satisfet la mirada pel espay, y contemplant aquell cel blau y seré, que sembla riure, petonejat per l' aura tebia y mandrosa, posa en moviment las devanadoras de la imaginació.

—¡Quina sort!—diu.—Vet'aquí que, al pas que aném, aquest any saltarem del tardor á la primavera, quedant l' hivern reduhit á una mera amenasca d' almanach.

¡Un any sense hivern!. ¡Cóm l' agraeix aquesta novetat la meva exhausta butxacal!. ¡Sense hivern, es á dir, sense sentir la necessitat d' anar á cal sastre á provehirme de roba d' abrich, que Deu sab els sofocos que m' hauria costat avans no l' hauria pagadal..

¿Qui m' empeta la basa ab aquesta americaneta, encare que deslluída, en prou bon estat pera resistir impávida las injurias del temps, fins que 'l Sol arribi á Aries y 'ls arbres, cubrintse de tendras fullas, ens anuncihin oficialment l' aparició de la Primavera benéfica y compassival..

¡Oh providencial desequilibri atmosféric!. Jo 't beneheixo y ple de goig te tributo el més entussias-ta vot de gracias...

II

Día 24.

Neva. El blanch polsím que 'ls núvols deixan caure cubreix ab un inmens sudari las casas, els carrers, els arbres, las montanyas.

más largos que Berenguer se propinaron un día los ediles; pues ya ve si anda ya en serio la cosa. ¿Qué le parece?—¡Je! ¡Je! No 'm fassi riure ara, *Xanxas*, que no 'n tinch ganas.—Pues, bien: ¿qué opina usted en consecuencia de eso?—Ja li explicaré tan sóls ab dugas paraulas, porque, pel que vaig veyent,

(Dibuix de O. Junyent)

Apretat per una forsa misteriosa, el mercuri del termòmetre baixa ab pressa inconcebible, deixant el zero á amenassadora altura.

Rendit pel fret, vensut per la gelada realitat, el pobre Llátzer tremola y, desbaratats els seus optimistas càlculs, sense forsas pera resistir ni alé pera buscar consol en l' arsenal de la seva filosofia, acota resignadament el cap... y se 'n va á cal sastre.

—¡Holal ¿Vosté per aquí?

—¡Sí! No m' ha quedat altre remey. Me creya poder passar la temporada d' hivern sense venirlo á veure; pero aquest cambi tan radical... Necessito un sobretodo ab la major urgencia...

—Amich meu, consolis pensant que no es vosté sol el qui s' ha distret. Per dotzenas se contan els parroquians que, enganyats per la bonansa del temps, no s' han recordat del fret fins que la neu ha vingut á despertarlos...

—Prenguem, prenguem la mida...

—Péndreli será cosa fácil; lo que no sé es quàn podré tenirli l' abrich llest.

—Fassi un esfors... Pensi en la situació en que 'm trobo...

—Ja ho comprench; pero pensi també que 'ls compromisos m' aplastan y que hi ha trenta ó quaranta clients que son primer que vosté...—

El pobre Llátzer, horroritzat per aquella perspectiva, tremola més que may.

—¿Quàn li sembla, donchs, que podré venir á emprobar?

—No ho sé... Torni á passar d' aquí á quatre ó sis días... y li sabré dir alguna cosa.

—¡Brrr!.. ¡Pobre de mí!

III

Día 30.

Ni vestigis quedan de la nevada. El Sol brilla ab més forsa que may.

El pobre Llátzer, refet del susto que la passada baixa termométrica va causarli, sent el seu cos invadit per un caloret vivificant que li fa considerar els abrichs com á cosas supérfluas y despreciables.

Y tant es lo que ho considera aixís, que sucant la ploma escriu al sastre aquestas ratllas eloqüentísimas:

«Tenint en compte las moltas pressas que l' ofegan y creyent ab aixó complaure'l, li participo que no passaré á emprobarme 'l sobretodo que 'm fa fins á primers del próxim Novembre.»

MATÍAS BONAFÉ

AL MALHAURAT ESCRIPTOR CÒMICH CATALÀ EN RAMÓN BORDAS (1)

¡Pobre Ramón! ¡Cóm t' has mort!
¡Per fi 'ns has dat que sentir!
Per mes que aixó del morir
no sé si es desgracia ó sort.

Per de prompte has acabat
de lluytar per la existencia,
que vol pulmóns y paciencia
y es un treball molt pesat.

¡Quántas vegadas, sofrint
las agonías del viure,
t' has vist obligat á escriure!
¡Oh! ¡Y á fer riure escribint!
Y has escampat l' alegría
pel mon, fent riure ab excés,
sense que 'l mon s' adonés
que 's reya de ta agonía.

¿Quí, en el *Teatro catalá*;

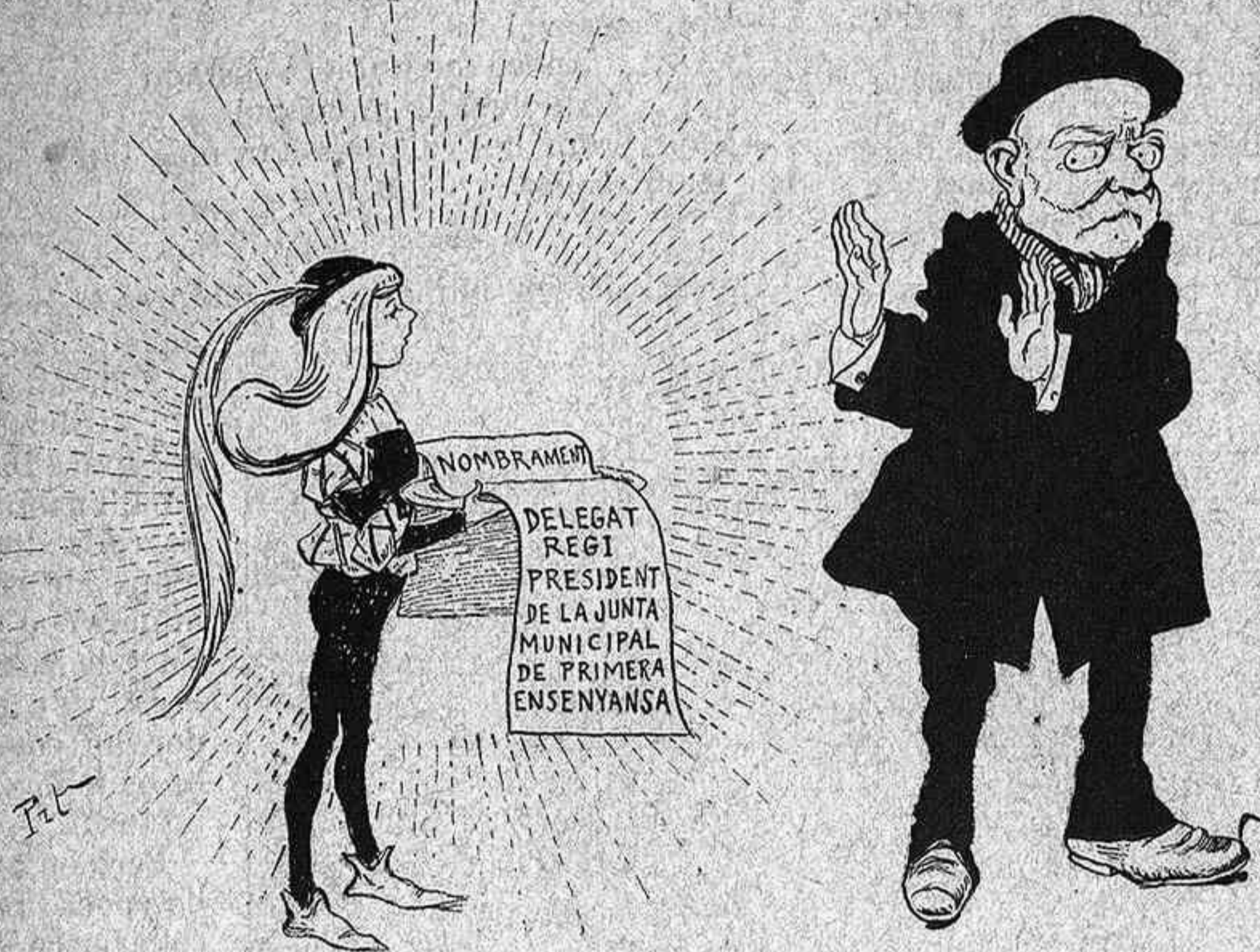
(1) L' amich Aulés, avants d' embarcar para Cuba, cap ahont sortí la senmana passada (pero ab el propòsit de tornar aviat), ens ha favoregut ab aquesta composició dedicada á la bona memoria del apreciat autor dramàtic Sr. Bordas.

EFFECTES DEL FRET

—Escolti, senyor sastre, ¿'m vol á mí per maniquí?

EL QUITE DE D TEODORO

—¡Vade retrol... Renuncio generosament á la mano de doña Delegación...

escoltante y aplaudinte
no ha rigut? ¡Si sols morinte
ens podrias fer plorá!

¡Sí; després de tantas riallas,
plorém, y no es per capritxo,
es que ja ho diu aquell ditxo:
«de riallas venen plorallas!»

Pels altres morts ha estat sort
la teva, ja farán broma..
¡si tú ets, agafant la ploma
capás de fer riure á un mort!

¡De las mans la ploma 'm cau!
¡La teva historia es tant trista!
Adeu, donchs... ¡Hasta la vista!
Mentras tant. ¡Descansa en pau!

EDUARD AULÉS

PRINCIPAL

La nova visió musical «Els Tres Tambors» ha sigut presentada ab gran riquesa, com es costum en aquella casa. La popular cansó ha sigut estiragassada per l' Adriá Gual ab bastant acert y molta discreció. Las decoracions, degudas als esperts escenógrafos Srs. Moragas y Alarma son en conjunt y en detall dugas obras primorosas. La música, conservant á tot'hora l' escayent popular del motiu fonamental, es deliciosa. El vestuari magnífich.

Llástima que 'l tercer quadre, ab las repeticions del primer, resulti un desencant per el públich!...

LICEO

En las successivas representacions s' ha anat afermant l' éxit d' *Emporium*. Aixís ho esperavam. En Morera pot estar satisfet de que 'l públich l' entengui, perque entendre'l es admirarlo.

Ara sols falta que un' ópera que val tant, logri la fortuna de poder viatjar pel mon.

Creyém que 'l mestre Mascheroni, que conta ab tantas influencias en las regions del art lírich teatral, no la de-

samparará, donantli tot el vapor que li sigui necessari pera fer camí.

***

Diumenje á la nit debutá ab *Faust* la soprano catalana María Albasi. Es ella la quarta Margarida que ha seduhit el tenor Perea en lo que va de temporada. ¡Alsa llop!

La Srta. Albasi posseheix una veu ben timbrada y perfectament adaptable al género lleuger, en el qual pot brillar extraordinariament. El públich aixís li doná á entendre aplaudintla en la frasse de sortida y en l' aria de las joyas, que cantá ab molta correcció, y cridantla á l' escena al final dels actes ters y quart.

No pot queixarse la gentil tiple del seu debut.

CIRCO BARCELONÉS

Ha sigut aquests días molt aplaudit el tenor Baldomero Tomás, obrer sabadellench, cantant *Los Bohemios*, qui está favorecut per una veu molt agradable.

No 's pot dir encare que, com artista, sigui una realitat; pero sí una bona esperansa, sobre tot si sab abrillantarla per medi del estudi.

CATALUNYA

Desde que vegerem *Le Detour* que 'ns doná á conéixer la Suzanne Després, ens entrá per l' ull dret Mr. Bernstein, autor de l' obra. Aixís es que plens de ilusió assistirem á la primera representació de la titulada *L'ovile* (El redil), á cárrech de la companyia de la Mariani.

Prompte vejerem que brillan en aquesta obra las sólidas condiciones que 's destacan en *Le Detour*. Bernstein es un autor molt personal, que 's diria ha realisat felisment l' empelt en el vell art francés, del art modern alemany dels Sudermans y 'ls Hauptmanns.

L' Oville es l' historia de una adúltera extraviada, no pel sensualisme, sino per la diferencia de gustos y la disparitat de carácter ab el seu marit, un vulgar burgés, pero bó com el pá, que l' idolatra, sense estar de bon tros á l' altura de la seva dona. Ernestina s' ha fet desde nena una educació especial romántica y literaria. Troba en la casa del seu marit la seva mitja taronja intelectual, en un amich de aquell, literat aplaudit, y s' hi confia prenentlo per son amich millor. El marit, per evitar contingencias desagradables, li suplica que no torni á posar els peus á casa seva, y Ernestina, agraviada, indignada fuig del domicili conjugal, anantse'n á viure ab el literat.

Allá troba, al cap de poch temps, la més amarga decepció. Resulta que no era or tot lo que lluhía. Relegada á últim terme, no troba l' amor, ni la consideració que somniava: ha de alternar ab las relaciones del seu amant, que no li son simpáticas; el tedi l' invadeix y darrera del tedi 'l fástich y la repugnancia.

S' emancipa, per fi, dedicantse al teatro. Mes trobantse treballant á Lyón, ahont resideix el seu marit, se sent invadida per l' amor de mare. Va deixar un fill, y sempre l' ha estimat. Una doméstica li proporciona l' medi de véure'l la nit de Nadal, y 'l marit la sorprén en plena expansió del sentiment matern. El pobre voldria rebutjarla, fa tot lo possible pera llansarla fora de la seva presencia... pero á la fi la bondat de cor el guanya, l' amor que havia sentit per ella reviu poderós y l' embarga per complet; fins arrastrarlo á perdonarla.

La comedia resulta hermosa y molt humana. En ella Mr. Bernstein s' acredita no sols de perspicás psicólech, puig tots els personatjes ténen una gran exhuberancia de vida interior, sino també de autor dramátich de forsa, per quant las situaciones están admirablement preparadas, y 'l diálech resulta vibrant, granat, plé d' ideas que surgenixen naturalment de l' acció y responen sempre al carácter de cada personatje. Pochs actes tan rodons, tan

nutrits, tan emocionants hem vist may sobre la escena com el primer de *L'ovile*. Si 'ls dos següents no están á la mateixa altura, es que l'acció de la comedia s'ho porta, y no es Mr. Bernstein autor que 's valgui de medis artificiosos pera sacrificar la intensitat de la vida á l'obtenció de determinats efectes.

Aixís, no ha de faltar qui li atxaqui una extensió desmesurada en determinadas escenas, y fins hi haurá qui las trobará esllanguidas. Pero si 's fixa ab ellas, si las escolta bé, no podrá menos de recrearse ab aquell hermós esplet de vida, y ab aquella infinita riquesa de matisos.

L'obra tingué una execució esmeradíssima, sobre tot per part de la Sra. Mariani y els Srs. Sabatini y Zampieri. No obstant, algunas escenas del acte según intraduhibles, ens feyan desitjar l'obra original y 'ls artistas francesos.

DELICIAS

El dissapte á la nit tingué efecte l'estreno del quadro dramátich *La carn*, condensació en un acte de un drama francés, transportada á la terra ampurdanesa.

Els llassos que 'ns uneixen ab el nostre company Burgas, ens privan de dir tot lo bó que voldríam sobre aquest ensaig.

Ens limitarem á consignar que l'obra sigué escoltada ab religiosa atenció y que l'públic s'identificá ab ella per complert, cridant al autor á la escena al final de la representació.

Y aixó qu'estava una mica verda d'ensaigs.

N. N. N.

ESQUELLOTS

Tot Barcelona parla del contrapunt entre un sereno y un tinent dels de la carrllera, ab motiu de haverse obert una taberna del carrer de Carders, á las quatre del matí.

El sereno mantenía 'l dret de obrir, fundat en las ordenansas municipals. El de la carrllera contestava que no coneixía més ordenansas que las del gobern.

Y desseguida:—Cómo se llama Vd.?

Y punt en blanch:—May l' he amagat á ningú 'l meu nom: me dich Baltasar Ferrer. ¿Y vosté?

—Pues vaya usted á preguntarlo al Gobierno civil.

—Si m' hagués pensat aixó, ó gastés els mateixos

modos que vosté, li hauría respost que anés á preguntar el meu á l' Arcaldía.

—Entonces

«poco me hubiera costado de llevarlo maniatado.»

—Vaja, prou: no vull escoltar més intemperancias. Hem acabat.

* * *

Aquest diálech bilingüe, tan pintoresch, recorda

aquells *puntillos* y competencias de atribucions, qu'eran á Barcelona, 'l nostre pá de cada día en temps de la dominació de la Casa de Austria.

Ja veuhem, donchs, com no hi ha temps que no torni.

Pero en aquella época 'l Conceller en cap sostenía ab entereza 'ls furs dels seus dependents... mentres que avuy ¡ay! l' Arcalde de R. O. ha imposat una suspensió de vuit días á n' en Baltasar Ferrer, sense pendres ni la pena d' escoltarlo.

Dispensim que li digui, Sr. Marqués: tractantse de un sereno opino que calía proceder ab una mica més de serenitat.

Días enrera 'ls simpátichs *abasteixedors* del Escorxador, amenssaren ab deixar el mercat sense bestiar boví, indignats perque havia sigut denunciada una vaca plena de tubérculs... es á dir: una vaca *traviata*.

Y tot perque 'l veterinari á qui acudiren en competencia ab els veterinaris municipals, ab tot y reconéixer qu' en efecte, la vaca era tísica, opinava que degudament expurgada, podía donarse al consúm sense reparo.

* * *

No sé, en veritat, fins á quin extrém, baix el punt de vista higiénich, se pot admetre la teoria del veterinari dels *abasteixedors*. Ignoro lo que pot tenir de perillós pera la salut el consúm de la carn de un cap de bestiar afectat de tisis.

EN UN BAR PARISENC

—Vos que sou d' allá, ¿qué 'n sabeu de Russia?

—Que ja no quedan més que tres russos vius: el zar, en Witte y en Gorki.

TORNANTSE LA PILOTA

Pero económicament, resultarà sempre una solemne estafada. Si 'ls quartos que 's donan als carnícers son bons, bona ha de ser també la carn que ab ells se compra.

De manera que lo menos que 's podria fer en aquests cassos fora marcar la carn malalta d'una manera especial y ben visible... y á veure, llavoras, qui la compraria.

El pobre Pitarra ¡qué 'n fa de temps qu' espera que li estrenin l' estatua!

Aquella gabia de fusta del Pla de las Comedias ja casi s' está pudrint, y 'l monument no surt en care.

Temps enrera l' escultor Querol donava la culpa á la Comissió erectora perque no tenia fet el pedestal; y ara es la comissió erectora la que dona la culpa al escultor Querol, perque no té feta l' estatua.

Y mentres tant en Pitarra de juna de celebritat monumental.

Recordant que un día va dir:— Jo ab el temps rebré tots els rixats sense parayguas—(aludint al monument que pressentia havían d'erigirli després de mort), penso que, mentres tant, algunas mulles s' estalvia.

Y aixó sempre es un consol.

Val més un punt que... Res.

Cinch mil pessetas li exigían á D. Eussebi Güell pera respondre de las costas y demás gastos de la causa que li segueixen, y ell se negá á depositarlas.

Per qual motiu el jutjat decretá l' embarg de bens, y portada á efecte la diligencia ¿qué dirían que li embargaren?

—Potser la casa del carrer Nou? —preguntarán vostés.

—No, senyors: cinch bitllets de á mil pessetas.

—Ayay ¿no es lo mateix depositarlas que deixárselas embargar?

—Sí, senyors; pero ¿y el punt ahónt el deixém?

Cassat al vol.

Dos beatas parlan del probable nombrament del Cardenal Cassanyas pera l' Arquebisbat de Sevilla.

—Cregui, Sra. Mónica, que sentiria molt que se 'n anés de Barcelona.

—Y jo també, Sra. Escolástica, ho sentiria moltíssim.

—Pobre Sr. Cardenal: aquest cambi d' ayres no li pot probar.

—Y no es aixó encare lo pitjor, sino que si va á Sevilla 'l deurán pagar ab duros *sevillanos*. Ja veu quina perdual!

Ple d' embadaliment vaig llegir l' article de 'n

—Mestressa, repareu qué diu aquest lletrero.
—Ja l' he vist, pero 'm sembla que ho diu per vos.

DE VIATJE

—Hola, ¿que te 'n vas?
—Sí, m' arribo á Algeciras, que ab tant senyoriu com hi ha, no hi deu faltar feyna.

Maragall, publicat en l' *Avi Brusí* la senmana pasada.

En ell poetisava 'l nom Alfonso!...

¡Ah, y quantas cosas li diu aquest nom!... ¡Y quíns recorts infantívols li evocal... ¡Y quinas sensacions més especials li desperta!...

Al... fon... so...

Pronunciu-la bé aquesta paraula, ab els ulls tancats, ó fits vagament en l' espay, recalcant las tres sílabas ab pausa, llepántvose'n els llabis després de

pronunciadas, escoltant la seva música... feuhó aixís y sabreu lo qu' es bó.

*
* *

Pero vegin: seguint las sevas indicacions y atentme al seu sistema, 'm passa á mí ab tots els noms, lo que li passa á n' ell ab el de Al-fon-so.

Fins ab el seu apellido.

¡Ma-ra-gall!..

¡Oh quinas impresions, quinas ideas, quinas sensacions, quina música, quins recorts més deliciosos, no trobo, units, inseparablement units ab aquest nom!..

Mara...gall.

Sí: jo 'm veig infant, donant voltas per la cuyna, la poética vigilia de Nadal, agafat á las faldillas de ma mare estimada, entretinguda en rostir el gall que 'ns hem de menjar l'endemá. ¡Y quina flayre més incitant cada vegada qu' ella alsa la tapadora de la greixonera!.. ¡Y quina manera jo de fer denta, embriagantme ab aquell perfúm! No puch més, y alsantme de puntetas, y ab ulls cobdiciosos, y ab veuheta trémula, crido:—Mara... gall!..

La bona de la meva mare 'm suca una llesqueta de pá en el rostit, y jo la caixalejo ab delicia... y me'n vaig de la cuyna, més alegre que unas Pasquas.

*
* *

Desengányinse: no existeix paraula que ben pala-dejada no tanqui un niu de sensacions beneytas ó benehidas.

Lo que hi ha es que pera fruhirlas s' ha de ser poeta. Com ho som el Sr. Maragall y un servidor de vostés.

La qüestió de la Comissió de Consums que, com tothom sab, sigué nombrada pels catalanistas de acort ab uns quants dissidents de la majoría repu-

blicana, té una solució facilíssima encare que á primera vista no ho sembli.

Se compon la comissió de cinch individus, y no n' hi ha més que tres que hajan acceptat el cárrech: els Srs. Nello, Badía y Porrera.

De manera que, si 'l Sr. Nello 's retira, 'ls dos restants, per ganas que tinguin de quedarse, no 's podran aguantar asseguts en un banch desnivellat. Pel mateix pes seu se'n aniran á terra, si 'l Sr. Nello s' aixeca.

*
* *

Y en aixecarse y retirarse no ha de tenirhi cap inconvenient el Sr. Nello, si es cert, com m' asseguran, qu' en la sessió celebrada per la Junta municipal republicana, al objecte de ocuparse de las cosas del Ajuntament, va dir el Sr. Nello, qu' ell no havia acceptat el cárrech sino per quinze días.

Els quinze días han passat de sobra...

Sr. Nello, alsis del banch. L' home per la paraula!

Molt bona es la idea que ha tingut el Sr. Bastardas, tinent d' arcalde del quart districte, disposant que obri en aquella dependencia un llibre de reclamacions, ahont tots els vehíns hi puguin anar á consignar las sevas queixas.

Si tots els tinents d' arcalde fessin lo mateix, molt guanyaria la bona administració municipal, en quant las queixas consignadas en el llibre y consideradas justas, siguessin degudament atesas.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

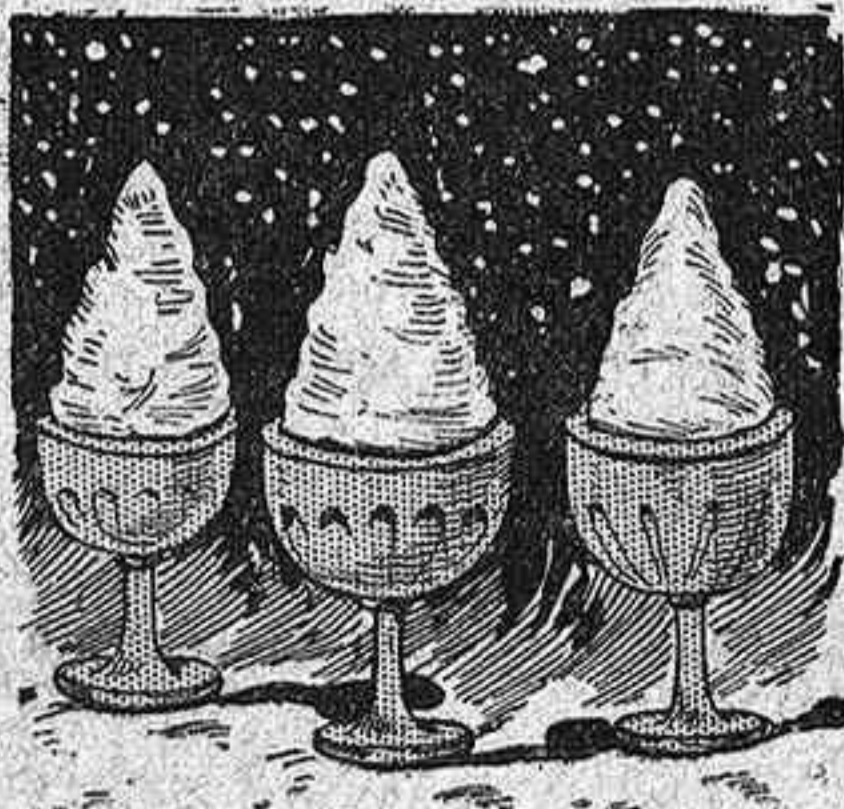
Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

REVISTA DE LA SENMANA

—¿Cóm vol que 'm vaji l' establiment si haig de pagar 3,000 pesetas trimestre?

—Donchs digui que 'l consideran... com sis lladres...

A cap diner

—¿Qué fas, noy? No veus que tot ho regas, ab aquest sucre...

—Pitjor aquells que ho volen regar ab sal!

Per últim el Fret s' ha despertat

—Ah, cóm m' hi engreixaré á Barcelona aquest estiu... si s' hi empenyan els escombriayres!

—Pobre de mí! 'M faig tant vella que ja ni forsas tinch per aguantarla.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

TOMO 98

Colección Diamante (edición López)

Goethe LAS AMARGURAS
DEL JOVEN WERTHER

Traducción
directa del
alemán, por

F. DEL RIO URRUTI — Un tomo en 8.º de 240 páginas, Ptas. 0'50

ITALIA

EN LA CIENCIA, EN LA VIDA Y EN EL ARTE

POR JOSÉ INGEGNIEROS

Ptas. 1

Obra póstuma

AL CEL

PER MOSSEN JACINTO VERDAGUER

Un tomo en octau, Ptas. 3

LOS HOMBRES DEL NORTE por Angel Ganivet

Ptas. 2

Pilar Prim Novela de costums del nostre temps, per Narcís Oller. Ptas. 5

NOVEDAD

LA ILUSTRE CASA DE RAMIRES

NOVELA

POR

ECA DE QUEIROZ

Versión castellana de PEDRO GONZALEZ-BLANCO

Ptas. 3'50

ARTE DE HABLAR BIEN FRANCÉS

En ocho días y sin maestro

Se aprende la verdadera pronunciación, según las reglas de la Academia francesa

NOVÍSIMO MÉTODO

POR J. COSTE

Ptas. 2

Doctor E. MONIN

Higiene de la Belleza

Ptas. 5

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

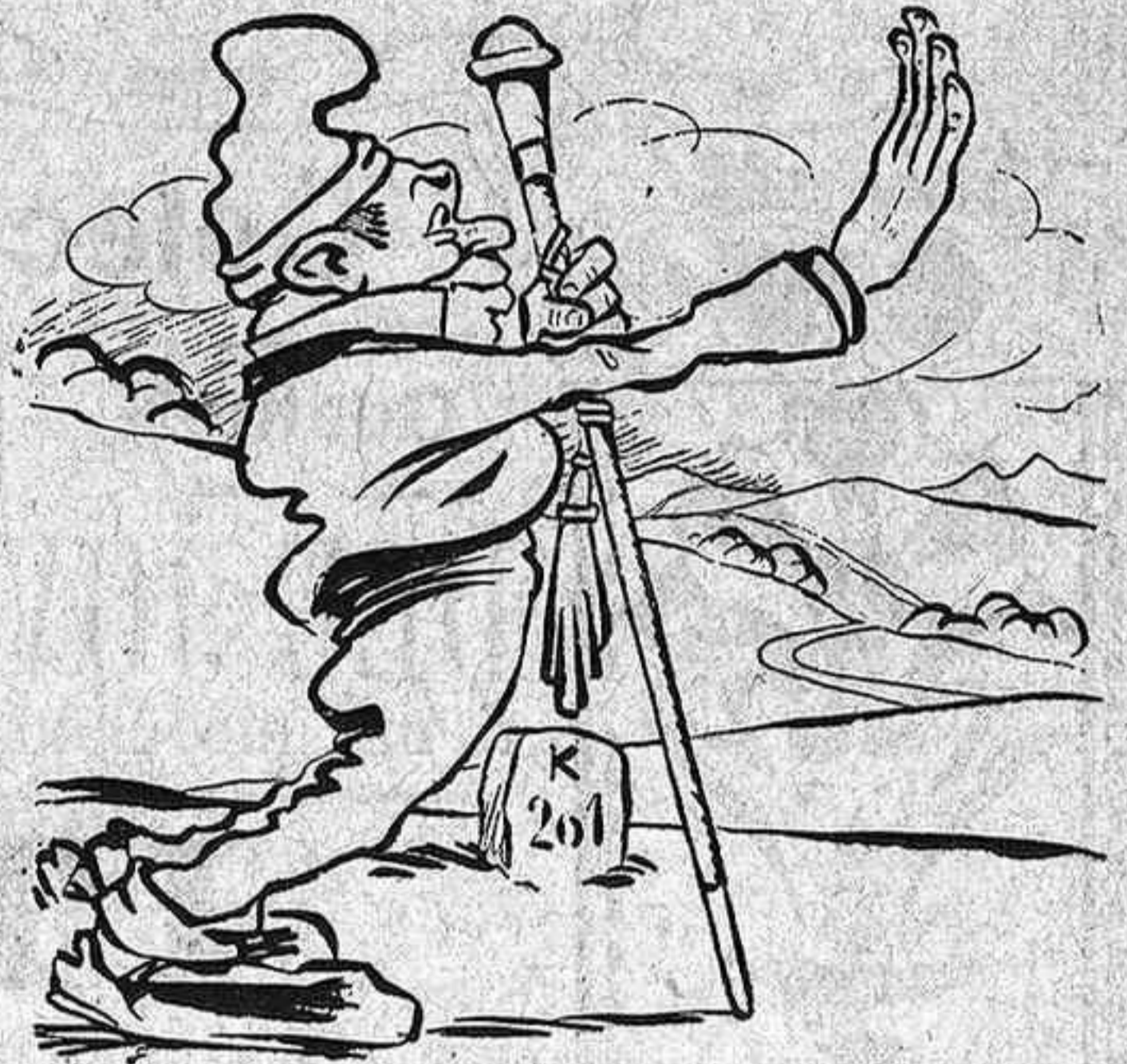
Resultat de la informació oberta pera conseguir la supressió dels Consums.

LO QUE DIUHEN ALGUNS POBLES

A Pratpansit:

—Lo millor seria establir un impost sobre balladors y comedians.

A Comamansa:

—O sobre automòvils y bicicletas.

A Carallonga:

—Nosaltres prefeririam crear una cédula per cada cap de virám ó bestia de quatre potas.

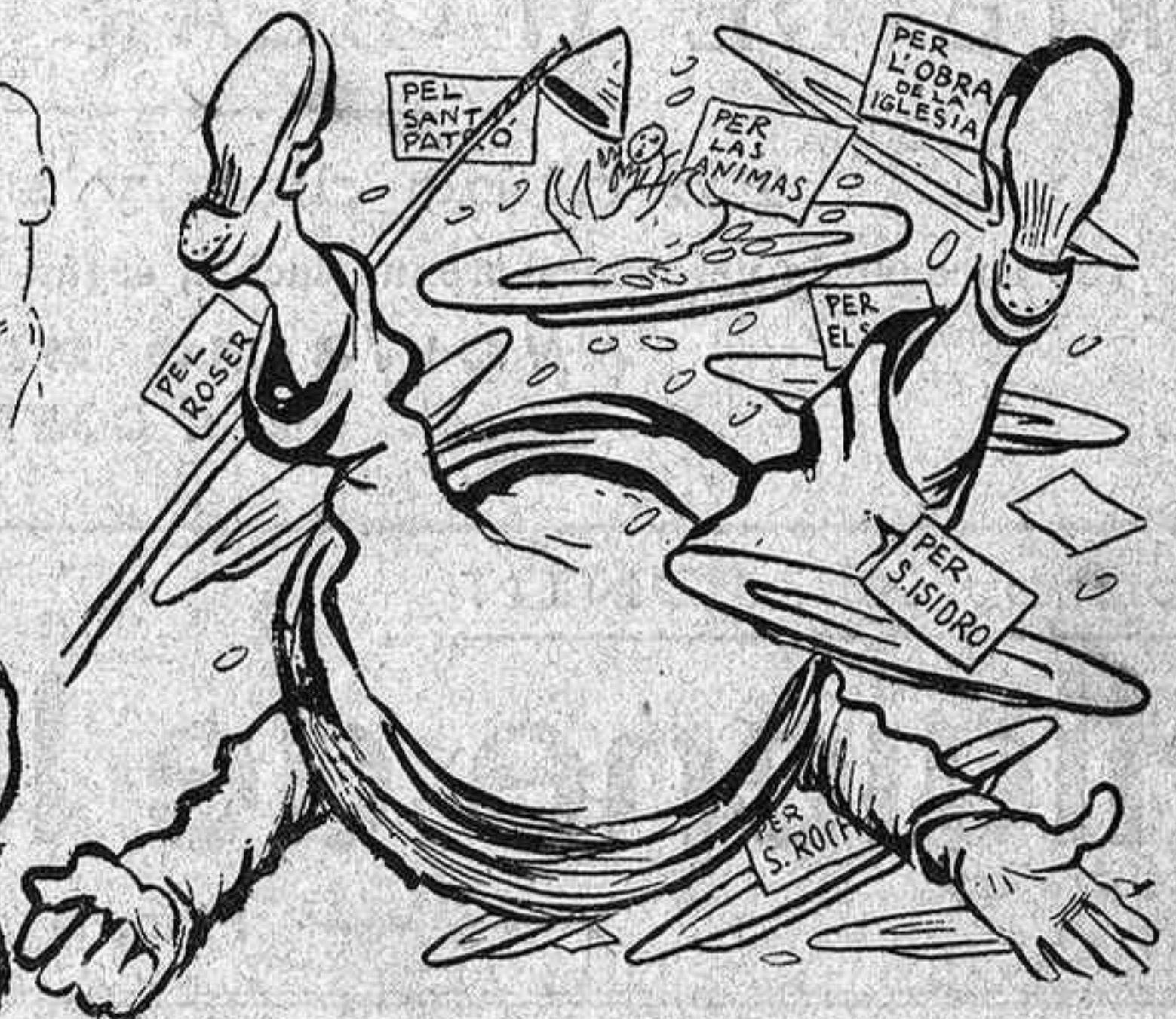
A Vilaburra:

—El gran qué seria suprimir el mestre d' estudi.

A Puigllanut:

—Aquí ho arreglaríam tot posant noves safatas á l' iglesia.

A Planallega:

—Aquí, enviant á passeig iglesia y safatas

P. J. P. P.